

10.64x7.89	1/3	עמוד 1	הארץ - כותרת	04/09/2020	74345418-6
אמונה רשת בתי ספר ומכללו - 80888					

צילום: אילן אסייג

תלמידי התיכון יצטרכו ללמוד לבגרויות מרחוק.
לא לכולם זה יהיה פשוט **שירה קדרי-עובדיה** עמוד 10

17.4x24.46	3/3	עמוד 10	הארץ - כותרת	04/09/2020	74345416-4
אמונה רשת בתי ספר ומכללי - 80888					

נועם ליאוצי

מגורים: חיפה

למידה מרחוק: משתמש במחשב נייד במחיר מסובסד

א'

מגורים: בית ילדים בנתניה

למידה מרחוק: חולק שלושה מחשבים עם 12 ילדי הבית

שילי סוסי

מגורים: אור עקיבא

למידה מרחוק: משתמשת במחשב נייד משלה

רואן עמאר

מגורים: כפר קאסם

למידה מרחוק: מחשב משלה עם צג ברייל ותוכנת הקראה

אסי אלכסנדר

מגורים: תל אביב

למידה מרחוק: משתמשת במחשב נייד משלה

שאדיה אלקרנאווי

מגורים: רהט

למידה מרחוק: חולקת מחשב עם אחותה, נעזרת בטלפון

21.97x35.68	2/3	10 עמוד	הארץ - כותרת	04/09/2020	74345417-5
אמונה רשת בתי ספר ומכלול - 80888					

תלמידי י"א החלו את השנה, ודרכם לבגרויות תלויה בדבר אחד: מחשב

תלמידים מספרים ל"הארץ" על אתגרים חדשים בצל מגפת הקורונה, שמעמיקים לדבריהם את הפערים וחוסר השוויון

שירה קדרי-עובדיה

בימים כתיקונם רואן עמאר היתה יוצאת מביתה בכפר קא-סם מדי יום בשש וחצי, עולה על הסעה ומגיעה לבית הספר בכפר הירוק ברמת השרון. אבל השנה תהיה שונה: היא תבוא לבית הספר רק פעמיים בשבוע, ביומיים נוספים תעקוב מרחוק אחרי הלימודים של "קפסולת" התלמידים השנייה, וביום הלימודים הנוסף תשתתף בשיעור רים מרחוק עם כל הכיתה.

זוהי די מבלבל, אומרת עמאר. "אף אחד לא יודע מתי כל קפסולה אמורה ללמוד". ויש גם חוסר ודאות נוסף: היא מתגוררת בעיר "אדומה", שבה לא מתקיימים לימודים בגלל תחלואה גבוהה בקורונה, אבל נוסעת לבית ספר בעיר "ירוקה". זה מעלה אצלה תהיות. "מה אם פתאום יגידו שבכלל אסור לי לנסוע לבית הספר?"

אבל היא לא מתייאשת בגלל חוסר הודאות. עמאר רגילה לדלג מעל המכשולים שהחיים מצייבים בפניה. היא עיוורת ומתניידת בעזרת מקל נחייה, וזה לא מונע ממנה ללמוד בכיתה מחוננים בשכבת י"א בכפר הירוק, שבו בחרה בזכות הדגש על לימודים ברמה גבוהה. "בני-גוד להרכבה אנשים, היה לי כיה ללמוד מהבית בתקופת הסגר", היא מבהירה. "היה לי המרחב שלי, הצלחתי לעשות לעצמי נוח".

בשיעורי גאומטריה נתקלה בקושי: בלימודים בכיתה, המורה או הסייעת נהגו להעתיק עבורה את השרטוטים על לוח עם מקלות פלסטלינה או משטח פלסטיק שעליו אפשר לחרוט את השרטוט. אמא שלה, בעצמה מורה למתמטיקה, מצאה פתרון: המורים שלחו את התרגילים לשיעור לילה קודם, והיא שרטטה עבור רואן את התרגילים על הלוח המותאם. עמאר דילגה על עוד מכשול.

יחד עם עמאר, יותר ממיליון וחצי תלמידים מכיתה ה' עד י"ב שהחלו השבוע את שנת הלימודים, ילמדו במתכונת המשלבת בין בית הספר ללימודים מרחוק. לפי הנחיות משרד החינוך, מכיתה ג' יש ללמוד בקבוצות קטנות של 18 תלמידים בלבד. הדרישה לפיצול הכיתות גורמת למחסור בחדרי לימוד, המאלץ את מנהלי בתי הספר להרכיב מערכת שעות המשלבת בין לימוד בתוך בית הספר ללימוד בבית.

בלשכת המדען הראשי במשרד החינוך מסבירים כי משבר הקורונה הרחיב פערים חינוכיים במערכת החינוך, והדבר בא לידי ביטוי ב"ביחוד כאוכלוסיות מוחלשות", למשל דוברי ערבית ותושבי הפריפריה. בימים אלה הוגש למנכ"ל

משרד החינוך דו"ח שגיבש צוות שהוקם בלשכת המדען בנושא הפערים במערכת.

שבועה תלמידי כיתה י"א ששוחחו עם "הארץ" ממחישים היטב את המחיר שגובים הלימודים מחוץ לבית הספר. עבור תלמידים אלה, הנכנסים לשנה קריטית של בחינות בגרות שעשויה להשפיע על עתידם, השאלה כמה מחשבים יש בבית היא לא עוד נתון סטטיסטי. מדובר בקו פרשת המים, שמפריד בין היכולת ללמוד לבגרויות לבין נשירה מהלימודים.

"לא לכולם יש מחשב"

עבור תלמידים המגיעים מרקע סוציו-אקונומי חזק יחסית, המעבר ללימודים מהבית עשוי להיות קל יותר. שיילי סוסי, מבית הספר אמי"ת מאור עקיבא, היא בת לשני הורים שעובדים בתחום ההייטק. בשנת הלימודים הקרובה היא תזכה רק למנות קטנות של לימודים מרחוק, כי במבנה שבו נמצאת הכיתה שלה יש כיתות ריקות – ולכן כולם יוכלו לבוא לבית הספר כמעט בכל יום. רק יום אחד בשבועיים היא תישאר בביתה.

סוסי מעידה כי שגרת הלמידה מרחוק החלה עבורה בקלות יחסית. "השיעורים התחילו בתשע, זה הרגיש יותר חופשי מאשר ביום לימודים רגיל", היא אומרת, "אפשר לקום בנחת, לשתות את הקפה. לא מגיעים כמו זומבים לבית הספר". מקלה עליה העובדה שיש לה מחשב נייד פרטי משלה, ואחיה הקטן משתמש במחשב שאמה הביאה מהעבודה. "לא לכולם יש פריז בילגיה של מחשבים לכל אחד בבית", היא מוסיפה, "אבל אצל לנו זה היה בסדר גמור".

אסי אלכסנדר, תל אביב: "יש משהו מקרב בזה שכולם ראו את כולם בפיג'מה. זה כמו קומונה"

סוסי צודקת. במערכת החינוך יש תלמידים רבים שעבורם הסיפור לא פשוט. עד השנה, בבית הילדים "אמונה" ע"ש אלעזריקי בנתניה שבו מתגורר רר א', הולמד בכיתה מב"ר, היה מחשב אחד לכל ארבעה תלמידים במוצאי. בתקופת הסגר המחשבים הניידים עברו מיד ליד כדי לאפשר לכולם להתחבר לשיעורים המקוונים. "עכשיו, כשברור לנו שכך תיראה השגרה בזמן הקרוב, אנחנו חייבים לדאוג שיהיה להם בדיוק מה שיש לכל ילד שמתגורר בבית – ואפילו יותר מזה", אומר מנהל בית הילדים יהודה כהן, "שלא ירגישו שהם בעמדת מחסור". בעזרת תרומות שגייס הפורום הציבורי לכפרי נוער, בבית הילדים מצליחים לצמצם את הפער בהדרגה.

א' מספר שהשהות בפנימייה דווקא עזרה לו לשמור על שגרת הלמידה. "בפנימייה יש מדריכים שיכולתי להיעזר בהם ויש גם שיעורים פרטיים", הוא מציין, ומוסיף כי בדרך כלל בחר ללמוד במועדון של בית הילדים ולהיעזר במדריכת הקבוצה. "כיה שיושב מישוה לידך ומדברך אותך ללמוד". כשכתי הספר חזרו לפעול, הוא נבחן על החומר מתקופת הסגר

וקיבל ציונים טובים, "אבל זה עלה בהרבה מאמץ".

גם לשאדיה אלקרנאווי, תושבת רהט, אין מחשב פרטי שבו היא יכולה להשתמש מתי שתחפוץ. את המחשב בבית היא נאלצת לחלוק עם אחותה הקטנה, תלמידת כיתה ז'. כשהמחשב תפוס, היא משתפת בשיעורים דרך הטלפון הנייד. למעשה, ל-20% מהתלמידים בציבור הכדואי אין מחשב ומין בבית.

החשיבות של המחשב כפרייה ומכופלת עבור אלקרנאווי עם פתיחת הלימודים, מאחר שרהט מוגדרת עיר "אדומה". בעוד מרבית התלמידים החלו את שנת הלימודים כסדרה, גם אם במתכונת קצת שונה, ברהט כתי הספר כלל לא נפתחו – גם לא תיכון אל-נג'אח שבו לומדת אלקרנאווי. והיא לא אוהבת את הלימודים מהבית. "בבית הספר המורה בודק מה אנחנו מבינים, אפשר לשאול שאלות", היא אומרת. "בלמידה מרחוק זה קשה יותר. המורה שולח משימות, אבל אנחנו לא תמיד מבינים את החומר".

בשנה שעברה, היא מספרת, הם למדו מרחוק בעיקר מתמטיקה ומדעים. "את שאר המקצועות לא כל כך למדנו". השנה יש לה כמה בגרויות, בין השאר בהיסטוריה ואורחות, ולכן ברור לה שהיא תיראה אחרת. "יהיה לי הרבה מה ללמוד לקראת הבגרויות, אבל אני מאמינה שזה אפשרי".

מערכת מסובכת

אבל עם מחשבים פרטיים או בלעדיהם, לתלמידים יש עוד כמה מכשולים בדרך הארוכה לבחינות הבגרות. תשאלו את נועם ליאוצי מחיפה, שלומד בבית הספר אמי"ת בעכו. ליאוצי היה בטוח שיהיה פשוט ללמוד מרחוק – בית הספר שלו נחשב "בית ספר מתקדם", שבו התלמידים מצויידים במחשבים ניידים זה כמה שנים ומתורגלים בעבודה מקוונת. אבל הוא גילה שהתמונה מורכבת יותר. לדבריו, "זה היה נשמע כיה וק' לילי", אבל השבועות הארוכים בבית התבררו כעמוסים ולחוצים במיוחד. "לימדו אותנו לפי מערכת השעות הרגילה, פשוט הכל בזום", הוא אומר, "קשה להתרכז ככה".

השנה ילמד יומיים מבית

הספר ושלושה ימים מהבית, שאותם הוא מתכוון להעביר עם חבריו לכיתה – לקח מתקופת הסגר שבה שהה שעות ארוכות לכד בבית.

רואן עמאר, כפר קאסם: "אף אחד לא יודע מתי כל קפסולה אמורה ללמוד"

גם לאסי אלכסנדר תלמידה בבית הספר סטודיו אנקורי ביפו, יש בעיה עם הלימודים המקוונים. "כשאנחנו בכיתה האמיתית כולם מדברים ומשתתפים ואני אוהבת את ההרגשה הזו שיש דיון", היא משתפת, "ב'זום' כולם די שותקים". עם זאת, היא מצאה יתרון לא צפוי ללימוד מרחוק: "יש משהו מקרב בוה שכולם ראו את כולם בפיג'מה. זה כמו קומונה שמתעוררת יחד".

ויש קושי אחר, שנובע מהעומס שנוצר ממערכות השעות החדשות, שהורכבו כמו פאזל. מי שסובל מכך במיוחד הוא אורי ורם ממזכרת בתיה, שלומד בבית הספר "קשת", חלק מרשת מיתרים המשלבת בין תלמידים דתיים לחילוניים, וגם מדריך בתנועת הנוער נוע"ם. ורם עדיין לא ממש יודע איך תיראה שנת הלימודים הקרובה שלו. "קיבלנו מערכת שעות אבל היא הכי מסובכת בעולם", הוא מפרט. "אני מניח שייקח לי כמה ימים להתרגל אליה ולהבין מה

קורה". המערכת מחולקת לפי שלושה סוגי שיעורים: שיעורים מבית הספר, שיעורי "זום" המתקיימים בשעה קבועה ומשימות לימודיות שאפשר לבצע בלוח זמנים גמיש. הוא משתתף גם במגמת כימיה המשתייכת לבית הספר הסמוך, מה שמסבך את התמונה עוד יותר. "לפעמים אגיע לבית הספר רק לשעה", הוא מציין, "ואז אתחבר מתוך בית הספר ל'זום' של השיעור הבא כי לא יהיה לי זמן להגיע הביתה".

בשנה שעברה, הלימודים מרחוק הגיע בתזמון מצוין, לדבריו. "זה קרה כשהייתי בתקופה מאוד לחוצה – שילוב בין ההדרכה בתנועה למבחנים בלימודים, ובנוסף אני רץ וזו היתה תקופה של תחרויות", הוא אומר. "הסגר בא לי כטוב". הלימודים היו קלים יחסית, בלי הרבה חומרים מלבד שיעורי אנגלית ("שם הרגשתי שאני הולך לאיבוד, היה קשה להקשיב") וכימיה ("המורה לא הסתדרה עם הטכנולוגיה והחליטה לתת לנו עבודה עצמאית. עבדתי כל יום שעתיים על המשימות. בסוף במבחן הכל היה בסדר").

כשחזרו לבית הספר בחודש מאי, החליטו לאמץ לקחים מהסגר ולהמשיך ללמוד באמצעים מקוונים גם בכיתה הרגילה. "המורה מקליט מראש סרטון

עם חומר הלימוד, כל אחד צופה עם אוזניות בקצב שלו ואז עושים עבודה עצמאית במחשב", הוא מתאר, ואומר שהרעיון די מוצלח לדעתו. "אפשר לראות את הסרטון במהירות 1.5 אם רוצים ואז להתחיל ישר במשימות". הוא יודע שלפניו שנה לחוצה עם כמה בחינות בגרות, "אבל אני מאמין שבמשרד החינוך יבינו את המצב ויתחשבו, שיורידו קצת מהחומר לבחינה. וחוף מזה אני סומך על עצמי שיהיה בסדר".